

Валентина КУДРИЦЬКА,

магістрантка ОП Публічне управління та адміністрування Білоцерківського національного аграрного університету

Valentyna KUDRYTSKA,

Master's student in Public Administration and Administration at Bila Tserkva National Agrarian University.

Науковий керівник: **Юлія ГРИНЧУК**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри Білоцерківського національного аграрного університету

СОЦІАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: РЕІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ПІДТРИМКА ПОСТРАЖДАЛИХ

SOCIAL STRATEGY FOR THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE: REINTEGRATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AND SUPPORT FOR VICTIMS

The study is devoted to the social strategy for the post-war recovery of Ukraine, taking into account the reintegration of internally displaced persons (IDPs) and support for victims. By analyzing the social needs and challenges faced by post-war society, the study identifies key aspects of the strategy, such as housing, education, health care, employment and psychological support. Because of this, the study offers specific recommendations to the government, the public and international partners in order to successfully restore and stabilize society.

Keywords: post-war, reconstruction, Ukraine, reintegration, support.

Післявоєнне відновлення України становить величезний виклик для суспільства, Уряду та міжнародних організацій. Згідно дворічного звіту Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україні загинули щонайменше 10 582 цивільні особи, а 19 875 було поранено (загальні втрати серед цивільних осіб – 30 457 осіб). Протягом цього дворічного періоду напади з застосуванням зброї вибухової дії пошкодили або зруйнували 1 072 закладів освіти та 465 медичних закладів [1].

В Україні було близько 1,5 млн українців, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи (ВПО) до повномасштабного вторгнення Росії. Після лютого 2022 року їхня кількість різко зросла, хоча оцінки щодо загальної кількості ВПО в Україні різняться. За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), станом на кінець 2022 року 5,9 млн українців були ВПО після піку 8,0 млн у травні 2022 року. Водночас, Мінсоцполітики повідомило, що станом на кінець 2022 року кількість українців, зареєстрованих як ВПО, становила 4,9 млн осіб, із яких 3,5 млн стали ВПО після 24 лютого. У своєму звіті за травень 2023 року МОМ оцінила кількість ВПО в 5,1 млн українців, наблизившись до кількості офіційно зареєстрованих ВПО [2].

Незважаючи на триваючий військовий конфлікт, виходячи з вищесказаних даних, маємо розуміння, що вже зараз перед нами стоїть завдання розробити та впровадити ефективну стратегію післявоєнного відновлення, задля **реінтеграції внутрішньо переміщених осіб та підтримки постраждалих** під час війни. Стратегія – це загальний, недеталізований план, що охоплює довготривалий проміжок часу та спрямований на досягнення важливої мети. Отже, соціальна стратегія – це план, який спрямований на покращення якості життя громадян, забезпечення соціальної справедливості, захист прав та підтримка вразливих груп населення, до яких зокрема відноситься постраждалі внаслідок бойових дій та ВПО.

Для планування стратегії щодо реінтеграції ВПО та постраждалих осіб, необхідно провести аналіз їхніх поточних потреб і очікувань. Цей аналіз повинен включати як кількісні показники (наприклад, кількість людей, які потребують допомоги), так і якісні аспекти (наприклад, основні потреби, ступінь задоволення потреб, пріоритетні напрямки дій). Зокрема, необхідно розробити систему надання комплексної підтримки ВПО, яка враховуватиме усі аспекти необхідної допомоги та буде охоплювати не лише матеріальні потреби, а й професійні та соціальні, а також враховували плани ВПО на майбутнє, включаючи їхню інтеграцію у місцеві спільноти.

Отже, головними завданнями майбутньої соціальної стратегії повинні бути:

Налагодження взаємодії з урядами країн-реципієнтів щодо розроблення планів репатріації українських біженців війни [3].

Створення сприятливих умов для громадян України, які хочуть повернутися або залишитися в країні, включаючи поліпшення соціально-економічного та інфраструктурного середовища.

Забезпечення працевлаштування та професійного навчання для внутрішньо переміщених осіб. Важливим аспектом інтеграції цих осіб є їх здатність знайти роботу та отримати освіту, яка дозволить їм жити в місцевій громаді.

Реабілітація та психологічна підтримка постраждалих осіб, які можуть відчувати психологічні та емоційні наслідки війни. Це може включати доступ до консультування та психотерапії для допомоги їм впоратися з травмами.

На сьогоднішній день для поліпшення реінтеграції ВПО та надання допомоги постраждалим було прийнято значну кількість нормативних актів, які регулярно оновлюються та доповнюються відповідно до змін у країні. Додатково, Уряд України 7 квітня 2023 року затвердив Стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та визначив відповідний операційний план на 2023–2025 роки. Дана стратегія спрямована на підтримку ВПО, охоплюючи реагування на виклики внутрішнього переміщення, безпечну евакуацію з небезпечних районів, адаптацію на новому місці проживання, їх інтеграцію та розвиток на новому місці, а також підтримку безпечного повернення до покинутого місця проживання та реінтеграцію [4].

Держава створює умови для повернення громадян до місць, звідки вони вимушено виїхали через війну. Проте, рішення про повернення має бути зроблено громадянами самостійно. Це повинен бути природний процес, який може бути підтриманий державою шляхом зацікавлення та створенням сприятливих умов, але не шляхом примусу. Держава також має надати постраждалим громадянам підтримку та допомогу для успішної реінтеграції, включаючи реабілітаційні, освітні, трудові та медичні послуги, а також можливості для отримання житла та забезпечення засобами до існування.

Список використаних джерел

1. Організація Об'єднаних Націй Україна. Дворічний звіт. Захист цивільних осіб: вплив бойових дій на цивільних з 24 лютого 2022 року URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/22%20Feb%202024%20Protection%20of%20Civilians_impact%20of%20hostilites%20on%20civilians%20since%2024%20Feb%202022_HRMMU%20report_UKR.pdf

2. Міністерство соціальної політики (веб-сайт). URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>

3. Національний інститут стратегічних досліджень. Оновлення стратегії людського розвитку: аспект репатріації біженців війни URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/onovlennya-stratehiyi-lyudskoho-rozvytku-aspekt-repatriatsiyi-bizhentsiv>

4. Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 07.04.2023 р. № 312-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2023-p#Text>